

Bordo komunikatas

dėl glaudesnio Europos bendradarbiavimo profesinio mokymo srityje

**Už profesinį mokymą atsakingų Europos ministrų, Europos socialinių partnerių ir
Europos Komisijos komunikatas, priimtas 2008 m. lapkričio mėn. 26 d. Bordo
vykusiame susitikime, kurio metu peržiūrėti
Kopenhagos proceso prioritetai ir strategijos**

I – NUO KOPENHAGOS IKI BORDO: KŪRYBIŠKAS, VEIKSMINGAS IR DINAMIŠKAS PROCESAS

2000 m. kovo mėn. patvirtinus Lisabonos strategiją, valstybių arba vyriausybių vadovai užsibrėžė įgyvendinti Strategijos tikslus iki 2010 metų.

2010 m. taip pat yra paskutiniai darbo programos “Švietimas ir mokymas 2010” metai. Kopenhagos procesas yra svarbi šios programos sudėtinė dalis. Todėl kiti dveji 2009 ir 2010 metai suteiks galimybę įvertinti ir apmąstyti Strategijos bei Švietimo ir mokymo programos ateitį.

2002 m. Kopenhagoje pradėtas bendradarbiavimo procesas buvo veiksmingas. Jis prisideda prie ekonominės ir socialinės Lisabonos strategijos dimensijų sėkmės. Tai padėjo sukurti geresnį ir dinamiškesnį profesinio rengimo įvaizdį, tuo pačiu išsaugant sistemų įvairovę.

Nuo Kopenhagos iki Maastrichto, Helsinkio ir Bordo Europos profesinis rengimas formuojamas remiantis skaidrumo ir abipusio pasitikėjimo principais.

Ambicingi prioritetai suteikė galimybę sukurti pagrindines priemones Europos lygiu

Pagrindinių priemonių sukūrimas siekiant skaidrumo ir žinių, gebėjimų bei kompetencijų pripažinimo, o taip pat sistemų kokybės, yra svarbiausias Kopenhagos proceso politinis indėlis. Pagrindiniai sukurti instrumentai: bendrieji Europos neformaliojo mokymosi ir savišvietos identifikavimo ir pripažinimo principai, Europass, Europos kvalifikacijų sandara (EQF), būsimoji Europos profesinio mokymo kreditų sistema (ECVET) bei būsimoji Europos kokybės užtikrinimo orientacinė sistema (EQARF). Dalyvaujančios šalys savanorišku pagrindu įdiegė šias priemones nacionalinėje teisinėje bazėje.

Be to, atnaujinti darbo metodai - Europos tinklų steigimas, nacionalinės konsultacijos, bandomieji projektai, apsikeitimas gerąja patirtimi - padėjo gerinti suinteresuotų pusių suvokimą bei skatinti bendrą priemonių naudojimą.

Šis procesas įtakojo svarbius nacionalinės politikos pokyčius

Pokyčiai šalyse, kurios dalyvauja šiame procese

Europos priemonės remia sistemų modernizaciją, kvalifikacijų skaidrumą ir mobilumo plėtrą. Dabartiniai šalių prioritetai profesinio rengimo srityje atspindi darbo tęstinumą nacionaliniu lygmeniu atsižvelgiant į Maastrichte ir vėliau Helsinkyje patvirtintus uždavinius. Jie taip pat atitinka sritis, kuriose šalys nurodo didžiausią pažangą.

Bendros pastangos, siekiant plėtoti **mokymosi rezultatais grindžiamą Europos kvalifikacijų sandarą (EQF) pastebimai įtakoja kitus procesus**: EQF iš esmės padeda įdiegti nacionalinių kvalifikacijų sistemas; EQF principai daro didžiulę įtaką sistemoms ir yra taikomi visose švietimo sistemos grandyse ir lygmenyse. Žymiai daugiau dėmesio skiriama mokymosi rezultatams (žinioms, gebėjimams, kompetencijoms).

Rengiami teisės aktai, steigiamos administracinės struktūros ir kuriamos metodologijos **neformaliojo mokymosi ir savišvietos rezultatų pripažinimui**. Toks pripažinimas siejamas su Nacionalinių kvalifikacijų sandarų diegimu.

Šalys yra pasirengusios išnagrinėti priemones, kurių reikės **būsimos ECVET kreditų sistemos** įgyvendinimui. Laukiamas **ECVET** poveikis - tolesnė judumo Europoje plėtra, individualiai pritaikytų profesinės veiklos galimybių plėtojimas, geresnis neformaliojo mokymosi ir savišvietos pripažinimas, didesnis skaidrumas ir savitarpio pasitikėjimas tarp švietimo sistemų.

EQF ir ECVET skatina labiau domėtis kvalifikacijų įgijimo procesu ir mokymosi rezultatais, o taip pat skatina didesnę savitarpio pasitikėjimą.

Nacionaliniuose politiniuose prioritetuose **kokybei skiriamas dėmesys** pasireiškia ir išaugusiu dėmesiu profesijos mokytojų kompetencijų tobulinimui, jų darbo patrauklumo bei statuso gerinimui.

Stiprinamos **profesinio konsultavimo struktūros**, akcentuojant kokybę, orientavimo paslaugas rizikos grupėms bei visą gyvenimą trunkančio profesinio konsultavimo koordinavimą.

Prevencinės ir korekcinės priemonės yra strategijų, sukurtų siekiant pagerinti mokymosi visą gyvenimą prieinamumą taikant naujus ir lankstesnius mokymosi būdus, pagrindas.

Pokyčiai trečiojoje šalyse

Darbai atlikti įgyvendinant Kopenhagos procesą padeda atnaujinti profesinio rengimo sistemas ir vykdyti reformas šalyse, kurias palietė ES plėtra ir Europos kaimynystės politika. Reformas aktyviai remia Europos mokymo fondas (EMF).

Šiose šalyse buvo pradėtos įvairios iniciatyvos, pavyzdžiui, žengti pirmieji žingsniai kuriant nacionalines kvalifikacijų sistemas, kokybės užtikrinimo metodus ir priemones, priimti sprendimai, skatinantys veiksmingumą ir teisingumą, arba sukurti metodai socialinių partnerių įtraukimui.

2008-2010: Įgyvendink, duok laiko ir užtikrink nuoseklumą

Aukščiau aprašyti rezultatai liudija, kad visos šalys įsipareigojo atnaujinti savo profesinio rengimo sistemas, įdiegiant Europos priemones. Bendra metodologija turėtų paremti šitas pastangas.

Sinergija, tinklai, skirti keistis gerąja patirtimi ir įgyvendinti bandomuosius projektus, o taip pat konsoliduotas procesas tapo visų šalių prioritetais.

Be to, dėl ekonominių ir socialinių iššūkių Kopenhagos procesui artimiausiais metais būtina nauja strateginė vizija.

II – ŠVIETIMAS IR MOKYMAS TURI ATLIEPTI GLOBALIZACIJOS IŠŠŪKIUS

Europos atsakas į globalizaciją išreikštas Lisabonos strategijoje, kurios tikslas - žiniomis ir naujovėmis grįsta visuomenė ir ekonomika.

„Aukštos kokybės švietimas ir didėjančios investicijos į žmogiškąjį kapitalą bei kūrybiškumą visą gyvenimą yra pagrindinės Europos sėkmės sąlygos globaliame pasaulyje” (Europos Taryba, 2008 m. kovo 13-14 d.).

Pagrindiniai iššūkiai, kuriuos reikia spręsti

Jaunimo nedarbas vis dar yra gana didelis (15.5 % 2007 m.).

Jaunimo išsilavinimo lygis: nepaisant padarytos pažangos, jaunų žmonių, įgijusių tik pagrindinį išsilavinimą, skaičius (14.8 % 2007 m.) vis dar ženkliai viršija nustatytą tikslą – 10 % iki 2010 metų.

Žema suaugusiųjų kvalifikacija: 78 milijonai darbingo amžiaus (25-64) europiečių turi žemą kvalifikaciją. Vis dar per mažai suaugusių dalyvauja švietime. Mokymosi pasiūla yra ypač ribota vyresnio amžiaus ir mažai kvalifikuotiems darbuotojams bei dirbantiems mažose ir vidutinio dydžio įmonėse. Tai svarbi problema, nes mažos ir vidutinio dydžio įmonės yra ekonomikos pagrindas ir svarbiausias darbo vietų kūrimo šaltinis.

Pagrindinės tendencijos: struktūriniai pokyčiai, kurie turės įtakos darbo rinkai ir mokymo sistemoms¹

Europos Sąjunga tiek viduje tiek už savo ribų susiduria su naujais iššūkiais, kurių mastas nebuvo suvokiamas 2000 metais.

Didėjanti ekonominė krizė paveiks užimtumą: nedarbo lygis greičiausiai augs. Todėl labai svarbu skatinti investicijas į profesinį rengimą.

Didėjant augančios ekonomikos šalių galiai (pvz.: Brazilija, Rusija, Indija, ir Kinija – BRIC) stiprėja pasaulinė konkurencija.

Demografiniai pokyčiai, ypač visuomenės senėjimas, „ateities gebėjimų“ poreikis ir išliekantys skirtumai reikalauja kryptingos politikos įveikiant šiuos iššūkius.

Dėl staigios technologijų pažangos, naujų informacinių technologijų, klimato kaitos iššūkių ir tvarios plėtros poreikio būtina prognozuoti gebėjimų poreikius bei nuolat pritaikyti darbuotojų gebėjimus per profesinį rengimą.

¹ BUSINESS EUROPE, CEEP, CES, UEAPME, *Key challenges facing European labour markets. A joint analysis of European social partners* 2007 m.

Taigi, iki 2020 metų Europoje, kaip ES plėtros pasekmė, gali atsirasti gebėjimų stoka. Nuo 2006 iki 2020 metų ES-25 valstybėse narėse gali būti sukurta daugiau nei 20 milijonų darbo vietų, nepaisant to, kad 3 milijonai darbo vietų pirminiame sektoriuje (žemės ūkyje) ir beveik 0,8 milijonai darbo vietų pramonėje gali būti prarastos. Manoma, kad beveik trys ketvirtadaliai darbo vietų bus paslaugų sektoriuje. Reikės pakeisti 85 milijonus darbuotojų, kurie negrįžtamai paliks darbo rinką, tačiau per tą patį laikotarpį dirbančioji visuomenės dalis sumažės 6 milijonais⁽²⁾. Be to, reikia būti budriems, siekiant išvengti protų nutekėjimo, ir imtis tinkamų priemonių norint užkirsti tam kelią.

Europos profesinio rengimo politikai būtina nauja strateginė vizija

Profesinis rengimas yra ekonominės, socialinės ir užimtumo politikos kryžkelėje. Profesinis rengimas turi skatinti siekti aukščiausios kokybės ir, tuo pačiu metu, užtikrinti vienodas galimybes. Jis vaidina pagrindinį vaidmenį ugdant gebėjimus, kurių Europai prireiks ateityje. Profesinis rengimas glaudžiai susijęs su bendruoju ugdymu ir aukštuoju mokslu, ir todėl jam tenka svarbus vaidmuo įgyvendinant mokymosi visą gyvenimą strategijas. Šiame kontekste busimos strateginės Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje gairės galėtų vaidinti svarbų vaidmenį.

Profesinis rengimas yra investicija, kuri turėtų:

Atsižvelgti į socialinės sanglaudos, teisingumo ir aktyvaus pilietiškumo uždavinius

Šis siekis reiškia bendrųjų gebėjimų įgijimą, ypač socialinių gebėjimų, užsienio kalbos mokėjimo, atvirumo kitoms kultūroms, verslumo ugdymą. Profesinis rengimas turėtų pasiūlyti individualius profesinės veiklos kelius siekiant integruoti tuos, kurie pasitraukė iš mokymo ar studijų programų jų nebaigę ir tuos, kurie atsidūrė už visuomenės ribų. Sunkumus patiriantiems mokiniams ir suaugusiems turėtų būti teikiamos jų poreikius atitinkančios profesinio orientavimo ir konsultavimo paslaugos.

Skatinti konkurencingumą ir inovacijas

Pritaikyti poreikius aukštesnio lygio kvalifikacijoms

2020 metais beveik 31.5% darbo vietų Europoje reikės trečiojo lygmens kvalifikacijų (aukštojo išsilavinimo) ir 50% darbo vietų - vidurinio ar pavidurinio išsilavinimo (ypač kvalifikacijų, įgyjamų baigus profesinio mokymo programas). Darbo vietų, kuriose gali dirbti žemos ar visai jokios kvalifikacijos neturintys darbuotojai, vietų skaičius sumažės – jos 2020 metais sudarys tik 18.5% .

Nuo 2006 iki 2020 metų, siekiant pakeisti išeinančius į pensiją ar dėl kitų priežasčių pasitraukusius iš darbo rinkos, žmonių, turinčių vidutinio lygmens kvalifikacijas, reikės dvigubai daugiau nei žmonių, turinčių aukštesnio lygmens kvalifikacijas.

Privalomas kvalifikacijos lygis tikriausiai išaugs visose profesijose, netgi tose, kurioms būdingas nesudėtingų, pasikartojančių darbo operacijų atlikimas².

Tai reiškia, kad profesinis rengimas ir aukštasis mokslas turi būti susiję, būtina siekti jų kokybės bei vengti jų atskyrimo.

² Cedefop, *Future skill needs in Europe — Focus on 2020*. Liuksemburgas: Publications office, 2008. Studija apėmė 25 ES valstybes nares, (išskyrus Bulgariją ir Rumuniją), Norvegiją ir Šveicariją.
http://www.trainingvillage.gr/etv/Information_resources/Bookshop/publication_details.asp?pub_id=509.

Reaguoti į darbo rinkos poreikius - plėtoti priemones, kurios padėtų numatyti gebėjimų poreikius ir jų trūkumą darbo rinkoje bei sudaryti naujų darbo rūšių sąrašą Europos ir nacionaliniu lygiu. Siekiant, kad Europa būtų konkurencinga globalioje darbo rinkoje, labai svarbu turėti vidutinio laikotarpio viziją, kokių gebėjimų trūks. Svarbu atsižvelgti ir į poreikį, kuris atsiranda dėl būtinybės kompensuoti išeinančius iš darbo rinkos.

Nustatyti, kaip greitai sensta kvalifikacijos, susiejant mokymą mokymo įstaigoje ir darbo vietoje, skatinant pakaitines mokymo formas, plėtojant suaugusiųjų mokymą įmonėse ir aukštosiose mokyklose.

Puosenėti kūrybiškumą bei skatinti siekti naujovių.

Mokymasis visą gyvenimą ir mobilumas turi tapti realybe

Būtina užtikrinti sąsajas tarp bendrojo lavinimo, profesinio mokymo ir aukštojo mokslo; būtina plėtoti individualiai pritaikytus profesinės veiklos kelius, susiejant pirminį ir tęstinį mokymą, vertinant visas mokymosi formas: formalųjį, neformalųjį mokymąsi ir savišvietą.

Profesiniame rengime turi būti skatinamas darbuotojų, besimokančiųjų ir mokytojų judumas tarp sistemų ir tarp valstybių. Piliečiams turėtų būti sudarytos galimybės kaupti ir perkelti mokymosi rezultatus įgytus formaliojo, neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu bei pripažinti šiuos mokymosi rezultatus, naudojant įdiegtas Europos priemones skaidrumui didinti ir kvalifikacijoms pripažinti.

Kokybės užtikrinimo priemonės galėtų prisidėti prie profesinio rengimo sistemų modernizavimo ir abipusio pasitikėjimo.

Šios priemonės taip pat priklauso nuo pritaikyto ir atnaujinto mokytojų bei profesinio mokymo meistrų pirminio ir tęstinio mokymo.

Socialiniai partneriai turi dalyvauti visuose lygmenyse.

Atsakomybės pasidalijimo principas tarp valstybės, socialinių partnerių, vietos veikėjų ir piliečių reikalauja visų šių suinteresuotų pusių dalyvavimo profesinio rengimo politikoje.

Turi būti sutelkti atitinkami privataus ir viešojo sektoriaus ištekliai, įskaitant ir Europos fondus.

III – SUSITELKIMAS IR NAUJAS POSTŪMIS

Atsižvelgiant į esamus iššūkius su kuriais susiduria Europa bei vykstančių procesų rezultatus, tampa aišku, kad nuo 2002 metų nustatyti prioritetai ir gairės išlieka aktualūs, tačiau būtinas ir naujas postūmis.

Tai verčia apsvarstyti:

Keturios siūlomos prioritetinės sritys būsimiems veiksams

- 1. Nacionaliniu ir Europos lygiu įgyvendinti bendradarbiavimo profesinio rengimo srityje priemonės ir nuostatas**
- 2. Kelti profesinio rengimo sistemų kokybę ir didinti jų patrauklumą**
- 3. Plėtoti profesinio rengimo sąsajas su darbo rinka**
- 4. Gerinti Europos bendradarbiavimo sąlygas**

1. NACIONALINIŲ IR EUROPOS LYGIU ĮGYVENDINTI BENDRADARBIAVIMO PROFESINIO RENGIMO SRITYJE PRIEMONES IR NUOSTATAS

Šio proceso metu buvo sukurtos pagrindinės priemonės, skirtos gerinti kvalifikacijų skaidrumą ir skatinti mobilumą. Kadangi jos orientuotos į mokymosi rezultatus ir apima kokybės užtikrinimo priemonių naudojimą abipusiam pasitikėjimui stiprinti, jos daro didžiulę įtaką nacionalinėms profesinio rengimo sistemoms.

Dabartiniu metu būtina užtikrinti, kad šios priemonės būtų įgyvendinamos naudojant tinkamus metodus ir toliau nuosekliai plėtojamoms.

Svarbu:

1. Plėtoti nacionalines kvalifikacijų sistemas ir sandaras, kurios remiasi mokymosi rezultatais ir atitinka Europos kvalifikacijų sandarą;
2. Įgyvendinti būsimą Europos profesinio rengimo kreditų sistemą (ECVET) kartu su būsimą Europos kokybės užtikrinimo orientacinę sistemą (EQARF), siekiant stiprinti abipusį pasitikėjimą;
3. Atsižvelgiant į visa tai, toliau būtina plėtoti:

– bandomuosius projektus, tinkamus metodus ir pagalbos priemones;

– nuostatas ir priemones neformaliojo mokymo ir savišvietos rezultatų pripažinimui siejant jas su nacionalinių kvalifikacijų sandarą, Europos kvalifikacijų sandaros bei ECVET sistemos įgyvendinimu;

Šiame procese, pavyzdžiui atskiruose sektoriuose, galėtų dalyvauti veikiančios EQF ir ECVET Europos tinklai;

– kokybės užtikrinimo priemonės.

Tai ypač sietina su procedūromis, skirtomis diegti Bendrijos priemones;

– įvairių priemonių darną.

Siekiant užtikrinti ECTS ir ECVET darną mokymosi visą gyvenimą kontekste bandomieji projektai gali būti ypač naudingi.

2. KELTI PROFESINIO RENGIMO SISTEMŲ KOKYBĘ IR DIDINTI JŲ PATRAUKLUMĄ

Patrauklumas, prieinamumas ir kokybė turėtų garantuoti profesiniam rengimui pagrindinį vaidmenį mokymosi visą gyvenimą strategijose dėl dviejų profesinio rengimo tikslų. Profesinis rengimas: (i) tuo pačiu metu skatina siekti teisingumo, veiklos rezultatų, konkurencingumo ir inovacijų; (ii) padeda piliečiams įgyti gebėjimus, kurių reikia jų karjerai, sudaro sąlygas mokytis, būti aktyviais piliečiais bei siekti asmeninių tikslų realizavimo. Profesinis rengimas turėtų skatinti siekti aukščiausios kokybės ir, tuo pat metu, užtikrinti lygias galimybes.

Tam turėtų pasitarnauti šios priemonės:

Profesinio mokymo patrauklumo didinimas visoms tikslinėms grupėms

1. Propaguoti profesinį rengimą tarp mokinių, tėvų, suaugusiųjų (dirbančiųjų, bedarbių ar neaktyvių) bei įmonėse, pvz., ir toliau organizuojant profesinio meistriškumo konkursus, tokius kaip Euroskills;
2. Užtikrinti profesinio rengimo prieinamumą ir dalyvavimą jame, taip pat atsižvelgti į asmenų ar grupių, kuriems gali kilti atskirties pavojus (visų pirma anksti paliekančių švietimo sistemą, žemos kvalifikacijos ir socialiai remtinų asmenų) poreikius.

Šiame kontekste:

- *Bendrujų gebėjimų įgijimas yra būtina sąlyga profesiniam rengimui (2006m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrujų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų);*
 - *Turėtų būti skatinama partnerystė tarp mokyklų, vietos lygmens atstovų ir verslo visuomenės;*
 - *Vyrų ir moterų susidomėjimas ir dalyvavimas profesiniame rengime turėtų būtų skatinamas tuose sektoriuose, kur jų nepakanka;*
3. Sudaryti palankesnes sąlygas naudotis informavimo, visą gyvenimą trunkančio profesinio orientavimo ir konsultavimo paslaugomis, sėkmingai įgyvendinant 2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos rezoliuciją dėl geresnio orientavimo visą gyvenimą integravimo į švietimo ir mokymosi visą gyvenimą strategijas.
Reiktų imtis priemonių, stiprinant orientavimo sistemas, kurios padėtų jaunimui ir suaugusiems geriau susitvarkyti su pereinamuoju laikotarpiu švietimo, mokymosi ir visos jų profesinės veiklos metu;
 4. Supaprastinti būdus, kuriais asmenims sudaromos sąlygos pereiti iš vieno kvalifikacijos lygio į kitą, glaudžiau susiejant bendrąjį lavinimą, profesinį mokymą, aukštąjį mokslą ir suaugusiųjų švietimą;

Profesinio rengimo sistemos pranašumo ir kokybės propagavimas

5. Plėtoti kokybės užtikrinimo priemones įgyvendinant būsimą rekomendaciją dėl Europos profesinio rengimo kokybės užtikrinimo orientacinės sistemos; aktyviai dalyvauti Europos profesinio rengimo kokybės užtikrinimo tinklo veikloje siekiant parengti bendras priemones bei remti Europos kvalifikacijos sandaros įgyvendinimą, stiprinant abipusį pasitikėjimą;

6. Didinti investicijas į profesinio rengimo specialistų – mokytojų, meistrų, kuratorių, orientavimo specialistų – pirminį ir tęstinį mokymą.
7. Pagrįsti profesinio rengimo politiką patikimais įrodymais, kurie remiasi kruopščiais tyrimais, duomenimis ir gerinti su profesiniu rengimu susijusias statistines sistemas ir duomenis;
8. Kurti nacionalines kvalifikacijų sistemas ir sandaras, grindžiamas mokymosi rezultatais, kuriomis garantuojama aukšta kokybė tuo pačiu užtikrinant suderinamumą su Europos kvalifikacijų sandara;
9. Skatinti inovacijas ir kūrybiškumą profesiniame rengime ir įgyvendinti 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadas dėl kūrybiškumo ir inovacijų skatinimo pasitelkiant švietimą ir mokymą;
10. Plėtoti kalbų mokymąsi ir pritaikyti jį atsižvelgiant į profesinio rengimo ypatumus;
11. Gerinti profesinio rengimo, bendrojo lavinimo ir aukštojo mokslo sąsajas ir mokymosi tęstinumą.

3. PLĖTOTI PROFESINIO RENGIMO SĄSAJAS SU DARBO RINKA

Siekiant gerinti užimtumo galimybes ir užimtumo saugumą, nuspėti ir valdyti pereinamąjį laikotarpį darbo rinkoje bei pagerinti verslo konkurencingumą, profesinio rengimo politikos kryptys turi būti pritaikytos prie darbo rinkos poreikių, o socialiniai partneriai turi būti įtraukti į šį procesą.

Tam turėtų pasitarnauti šios priemonės:

1. Toliau plėtoti išankstinio planavimo mechanizmus, kurie būtų orientuoti į darbo vietas ir gebėjimus nacionaliniu bei Europos lygiu, būtų skirti nustatyti, kokių gebėjimų trūksta bei reaguoti į būsimus gebėjimų poreikius (tiek kiekybės, tiek kokybės prasme) ūkyje ir įmonėse, ypač atsižvelgiant į mažas ir vidutines įmones, laikantis 2008 m. kovo 13-14 d. Europos Tarybos išvadų bei 2007 m. lapkričio 15 d. Tarybos rezoliucijos dėl naujų gebėjimų naujoms darbo vietoms;
2. Užtikrinti tinkamą socialinių partnerių ir suinteresuotų ūkio subjektų dalyvavimą nustatant ir įgyvendinant profesinio rengimo politiką;
3. Tobulinti orientavimo ir konsultavimo paslaugas, siekiant palengvinti įsidarbinimą po mokymo baigimo, tokiu būdu padedant siekti 2004 m. gegužės 28 d. Tarybos rezoliucijoje dėl visą gyvenimą trunkančio orientavimo Europoje politikos kryptių, sistemų ir praktikos stiprinimo (3); išdėstytų tikslų; aktyviai dalyvauti Europos visą gyvenimą trunkančio orientavimo politikos tinklo veikloje,
4. Stiprinti priemones, įskaitant ir finansinio pobūdžio priemones (tiek viešojo, tiek privataus sektoriaus), kuriomis siekiama skatinti suaugusiųjų mokymą, visų pirma darbo vietoje, skiriant ypač daug dėmesio mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kad būtų gerinamos karjeros galimybės ir verslo konkurencingumas. Šiuo tikslu reikėtų įgyvendinti 2008 m. gegužės 22 d. Tarybos išvadose dėl suaugusiųjų mokymosi numatytas priemones;
5. Plėtoti ir įgyvendinti neformaliojo mokymosi ir savišvietos pasiekimų pripažinimą ir įteisinimą;
6. Didinti asmenų, dalyvaujančių su profesine veikla susijusiame mokyme, mobilumą stiprinant esamas Bendrijos programas skirtas mobilumo, ypač pameistrių, rėmimui. 2008 m. lapkričio 21 d. Tarybos išvados dėl jaunimo mobilumo, turėtų prisidėti prie šio proceso;
7. Didinti aukštojo mokslo vaidmenį profesiniame rengime, taip pat didinant integraciją į darbo rinką.

Labai svarbu skatinti suaugusiųjų tęstinio profesinio mokymo plėtrą aukštojo mokslo institucijose, kaip numatyta Europos Universitetų mokymosi visą gyvenimą chartijoje.

(3) Doc. 9286/04.

4. GERINTI EUROPOS BENDRADARBIAVIMO SĄLYGAS

Bus siekiama: (i) įtvirtinti Kopenhagos proceso veiksmingumą bei ypatumus būsimame Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginiame pagrinde užtikrinant ryšį tarp profesinio rengimo, bendrojo lavinimo ir aukštojo mokslo politikos bei (ii) toliau plėtoti bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis.

Tam turėtų pasitarnauti šios priemonės:

1. Gerinti Europos bendradarbiavimo profesinio rengimo srityje sąlygas, visų pirma didinant mokymosi bendradarbiaujant (*peer learning*) veiksmingumą ir pritaikant jo rezultatus nacionalinėje politikoje,

Atviro koordinavimo metodo kontekste labai svarbu plačiau taikyti „iš apačios į viršų“ principą ir pagerinti įvairių suinteresuotųjų pusių dalyvavimą kuriant bei įgyvendinant priemones;

2. Užtikrinti profesinio rengimo integraciją bei matomumą tarp būsimų Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokslo srityje strateginio pagrindo prioritetų, tuo pat metu užtikrinant tinkamą ryšį tarp profesinio rengimo, bendrojo lavinimo, aukštojo mokslo ir suaugusiųjų švietimo politikos; stiprinti sąsajas su Europos politika daugiakalbystės ir jaunimo srityje.

Šiame kontekste bus svarbu:

- plėtoti sąsajas tarp Kopenhagos ir Bolonijos procesų;
- sustiprinti Kopenhagos proceso, padedančio siekiant Lisabonos tikslų, matomumą;

3. Sustiprinti mainus ir bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis bei tarptautinėmis organizacijomis, visų pirma OECD, Europos Taryba, Tarptautine darbo organizacija bei UNESCO. Visoms valstybėms narėms turi būti užtikrinta teisė dalyvauti šioje veikloje.

IV – ĮGYVENDINIMAS IR ATSKAITOMYBĖ

Priemonių, nustatytų keturiose srityse, įgyvendinimui, atsižvelgiant į Kopenhagos proceso prioritetus 2008–2010 m., svarbu:

- tinkamas valstybinis ir privatus finansavimas, nacionalinio lygio reformų pagal valstybių narių prioritetus įgyvendinimui naudojant atitinkamus ES išteklius, pavyzdžiui Europos socialinį fondą, Europos regioninės plėtros fondo paramą ir Europos investicijų banko paskolas, o taip pat veiksmingam Bendrijos priemonių įgyvendinimui naudojant Mokymosi visą gyvenimą programą;
- darbų, skirtų rengimo statistinių duomenų aprėpčiai, palyginamumui ir patikimumui gerinti, tęstinumas, glaudžiai bendradarbiaujant su Eurostat, OECD, Europos profesinio mokymo plėtros centru ir Europos mokymo fondu, o taip pat detalesnės profesinio rengimo komponentės rodiklių ir gairių sistemoje plėtra. Visoms valstybėms narėms turėtų būti užtikrinta teisė dalyvauti šioje veikloje;
- tolesnė veiklų gebėjimų poreikio ir gebėjimų neatitikimo nustatymui plėtra, glaudžiai bendradarbiaujant su Europos profesinio mokymo plėtros centru, Europos mokymo fondu ir Eurofound;
- apsikeitimas informacija su trečiosiomis šalimis, visų pirma su tomis, kurioms taikoma plėtros politika bei Europos kaimynystės politika.

Bendradarbiavimas šiose veiklose turi būti atviras visiems ir jame turėtų dalyvauti valstybės narės, Komisija, šalys kandidatės, ELPA/ EEE šalys bei socialiniai partneriai.

Cedefop ir Europos mokymo fondas ir toliau padės Komisijai, visų pirma, stebint įgyvendinimo pažangą bei rengiant susijusias ataskaitas.

Būsimos Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos ataskaitose ir nacionalinėse Lisabonos reformos programų ataskaitose turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys pažangai profesinio rengimo srityje.

Kitas pažangos stebėsenos susitikimas

Kitas Ministrų susitikimas įvyks Briugėje, Belgijoje 2010 metais. Šio susitikimo tikslas bus įvertinti Kopenhagos proceso įgyvendinimo pažangą bei apmąstyti strategines kryptis po 2010 metų Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginio pagrindo kontekste.